

پارٹیتور

سمفونی شماره ۱

اُپوس ۲۱ در «د» ماژور

لودویک وان بتهوون

ناشر تخصصی موسیقی

نشر نای ونی

سمفونی شماره ۱

لودویک وان بتهوون

طرح جلد: نازنین خزانلی
آماده سازی و صفحه آرایی: نای و نی
نویت چاپ: اول - سال ۱۳۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات
م: ۰۲۶۲۹-۱۳-۷
قیمت: کتاب به همراه CD: ۲۲۰۰۰ تومان

سرش اسه: پوون، ۱ بیک وان، ۱۷۷۰ - ۱۸۴۷ م.

Bethoven Ludwig Van

عنوان: سمفونی شماره ۱، اپوس ۲۱ در «د» ماژور

نام پدیدآور: لودویک وان بتهوون

مشخصات نشر: تهران: بی و نی، ۱۱۱۶

مشخصات ظاهری: ۶۴ ص

عنوان دیگر: پارتیتور

شناسه افزوده: صابونی عصر حاضر، رض، ۱۳۶۱، مترجم

موضوع: سمفونی ها - پارتیسیون

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶: ۸ س ۲۴/ب ۲۲۵ MT

رده بندی دیویی: ۷۸۶/۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۴۱۹۲۰

در تلگرام همراه ما باشید:

@nashrenayoney

تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران

مجتمع تجاری فروزنده، طبقه اول شماره ۴۰۹

تلفن: ۶۶۴۶۷۱۴۰ - ۶۶۴۹۳۲۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نشر نای و نی می باشد

فروشگاه اینترنتی: www.nayoney.com

به‌رغم سنت شناخته‌شده در نقد و بررسی موسیقی «بتھوون» که در آن آثار آهنگساز را به یکی از سه دورهٔ خلاقیت هنری او نسبت می‌دهند، شاید بهتر باشد که سمفونی او در چهار گروه موردبررسی قرار بگیرد.

سمفونی‌های اول و دوم در زمانی نوشته‌شده‌اند که به‌طورمعمول (به روش نقد سنتی) انتقال بین دورهٔ اول و میانی زندگی هنری بتھوون را نشان می‌دهند و از آن به‌عنوان «مرحلهٔ قهرمانی»^۱ که در سال ۱۸۰۳ آغاز شده، یاد می‌شود.

چهار سمفونی بعدی (سمفونی‌های سوم تا ششم) متعلق به دوره‌ای است که از آن به‌عنوان دوران «شگفت‌آور اصالت و پختگی» در آثار آهنگساز یاد می‌شود. سمفونی‌های هفتم و هشتم که پایان دورهٔ میانه را نشان می‌دهند، نمایانگر عقب‌نشینی خاصی از نوآوری‌های جسورانه در شش اثر سمفونی اولیهٔ آهنگساز است (سمفونی‌های اول تا ششم). سمفونی نهم، تنها سمفونی بتھوون در ۱۵ سال آخر زندگی اوست. ساختار غیرمعمول و تک‌یک‌های بی‌سابقه‌ای (نسبت به آثار سمفونیک آن زمان) که در این سمفونی به‌کاررفته، این اثر را در دسته‌ای مستقل قرار می‌دهد.

در حقیقت، سمفونی‌های اول و دوم بیشتر به سبب کلاسیسم وین در قرن ۱۸ میلادی باز می‌گردند تا اینکه به پیشرفت‌های موفقیت‌آمیز آهنگساز اشاره کنند. دوم آنکه این آثار پیوند نزدیکی [به‌ویژه] با سمفونی «پراگ» (K. 504) «موتسارت» ساخته‌شده به سال ۱۷۸۶ دارد. اثری که از نظر تنالیت، حالت بیان، شکل و ترتیب بخش مقدمهٔ سمفونی [بخش آهستهٔ موومان اول (قسمت اول سمفونی)] با سمفونی موتسارت برابری می‌کند.

سمفونی سوم بتھوون «اروئیکا» (Eroica) یا «قهرمانی» بلافاصله پس از دومین سمفونی، اما تحت شرایط بسیار عمیق و شخصی برای آهنگساز آغاز شده است: این اولین اثری است که در زمان ساخت بتھوون با وجود افزایش ناشنوایی خود، به فرای فضای موسیقی مرسوم آن دوره پیش می‌رود.

بتھوون شروع به ساخت سمفونی پنجم در «دُ مینور» (C minor) می‌کند، یک و بدت اختاری در طرح‌ریزی فرم قطعه به کار می‌برد و به انضمام آن تضادهایی هم در چهار موومان سمفونی پیش می‌کشد. به طریقی که در سبک مختلف، تنالیت موازی با «دُ مینور» یعنی «دُ ماژور» را به کار می‌بندد.

در سمفونی ششم، «سمفونی روستایی» (Sinfonia pastorale)، او مشکل سازمان‌دهی در «سبک بزرگ» را به طریق دیگری به نمایش می‌گذارد. بتھوون سه موومان را به یکدیگر پیوند می‌دهد و طرح وسیع دینامیک (شدت و ضعف) را به یک منحنی را در کل اثر منظور می‌کند.

پیشرفت بتھوون به‌عنوان یک سمفونیست، تنها یک مسیر یا یک خط مستقیم را دنبال نمی‌کند، به نظر می‌رسد که در کوارتت‌های زهی هم چنین تأثیری وجود داشته باشد.

سمفونی چهارم که به‌سرعت در تابستان سال ۱۸۰۶ ساخته شد نشان‌دهندهٔ روندی است که از آن به‌عنوان بازگشت به اصول موسیقی کلاسیک تعبیر می‌شود. (ظرفیت کوچک‌تری از ارکستر برای اجرای این سمفونی موردنیاز است) این سمفونی ممکن است [قبل از سمفونی پنجم] به دلیل واکنش و استقبال نامطلوب به سمفونی سوم (Eroica) پس از اولین اجرای آن در سال ۱۸۰۵، ساخته شده باشد. احتمال دارد که خاطرات شکست هنری کنسرت‌های سمفونی‌های پنجم و ششم باعث شده باشد که آهنگساز در ۱۸۱۱ تا ۱۸۱۲ یک مجموعه آثار سبک‌تر یا حداقل مرسوم‌تر بنویسد؛ بیشتر از سمفونی چهارم، سمفونی هشتم بازگشت به ابعاد و اصول سمفونیک قرن هجدهم میلادی است.

۱- این عبارت برگرفته از مقالهٔ آلن تائیسون (به‌عنوان «حال قهرمانی بتھوون») است. این مقاله در ارتباط با سال‌های ۱۸۰۳ تا ۱۸۰۵ است که ترکیب سازندهٔ آثار «کوه زیتون» و «ایرلی لئونور» و سمفونی سوم «اروئیکا» را موردبررسی قرار می‌دهد؛ اما دورهٔ موردبررسی ممکن است گسترش یابد تا شامل آثار مهمی که به دنبال آن‌ها ساخته شده هم بشود.

(The Musical Times (1969), CX 139-41)

البته با سمفونی نهم، بتهوون نقش پیشگام و پیشروی خود را به عنوان یک سمفونیست، بیشتر به نمایش می‌گذارد: به کارگیری فرم و ساختار عالی سونات، تکنیک ارکستراسیون با کنترل استادانه دینامیک و نیروی ارکسترال، صدای گروه آوازی «گُر» و تک‌خوان‌ها. به این ترتیب از چنین ایده‌هایی برای شکل دادن به نوعی از ترکیباتی که تا آن زمان در کنسرت‌های جدی موسیقی ناشناخته بوده، استفاده می‌کند.

ترکیبی از سمفونی و اوراتوریو (سمفونی به همراه آواز) به هیچ وجه به سرعت اتفاق نیفتاده است. قصد نوشتن یک سمفونی در «ر مینور» (D minor) ابتدا در سمفونی هشتم بیان شده است. تم موومان «اسکرتزو» (Scherzo) برای اولین بار در سال ۱۸۱۵ طراحی شد؛ اولین طرح سمفونی به همراه گُر در سال ۱۸۱۸ در یادداشت‌های بتهوون نشان داده شده است.^۱ تا زمانی که سمفونی نهم تکمیل شود ۱۲ سال از سمفونی‌های قبلی سپری شده بود؛ از نظر ساختار تنها مجموعه‌ای از آثار متأخر و ماندگار در این فاصله، کوارتت‌های زهی آخر آهنگساز است.

بتهوون در پایان زندگی خود، تمایل به نوشتن یک سمفونی دیگر را ابراز می‌کند. دو تن از همراهان آهنگساز در سال‌های پایانی عمر او، «آنتون شیندلر» و «کارل هولتز» ادعا کرده‌اند: بخش بزرگی از سمفونی دهم طراحی شده بود و این کار در ذهن آهنگساز کامل بود؛ اما بنابر شواهدی که از نسخ خطی باقی‌مانده است، به نظر می‌رسد تنها پیشرفت مختصری در طرح این سمفونی جدید انجام گرفته بوده است.^۲

از نقطه نظر عملکرد، سال ۱۸۰۳ تنها سال مهم در زندگی آهنگساز نیست، در اصل به سال ۱۸۰۷ است که می‌توان خطی به عنوان تغییر مشخص در آهنگسازی سمفونیک بتهوون نشان داد.

چهار سمفونی اول در ابتدا برای اجراهای خصوصی سفارشی ترتیب داده شده بود و به حامیان مالی اهدا شده است. به طور کلی، عمده این آثار در حلقه‌های اشرافی اجرا و عرضه می‌شد؛ اما پنج سمفونی آخر به طور خاص برای کنسرت‌های عمومی نوشته شده است. سمفونی‌های پنجم و ششم که در سال‌های ۱۸۰۴ تا ۱۸۰۵ ساخت آن شروع شده بود، برای اولین بار در دسامبر ۱۸۰۸ شنیده شد. سمفونی‌های هفتم و هشتم که به سرعت یکی پس از دیگری ساخته شده‌اند در یک سری از کنسرت‌های زمستانی به سال‌های ۱۸۰۷ و ۱۸۰۸ به اجرا درآمده‌اند.

برای هر چند اثری که بتهوون ساخته است (سمفونی‌هایی که پیش‌تر سالعه شد) - نزدیک به تاریخ کنسرت سمفونی‌ها - یک قطعه به خصوص برای پایان مناسب یک برنامه جدی و پیچیده کنسرت موسیقی، آهنگسازی کرده است؛ «فانتزی گُرال» ساخته شده در سال ۱۸۰۸، «پیروزی ولینگتن» (Wellingtons Sieg) ساخته شده در سال ۱۸۱۲.

هنگامی که سمفونی نهم برای اولین بار در ماه می سال ۱۸۲۴ اجرا شد، در برنامه‌ای که شامل برای آثار دیگر آهنگسازان وین (هم‌دوره بتهوون) بود، آهنگساز، موومان آخر (فینال سمفونی) را با عجله به این کنسرت رساند.

سمفونی یکم: ابتدا طراحی این سمفونی را در سال ۱۷۹۵ آغاز کرده اما در سال بعد آن را رها می‌کند. آنچه هیچ پیش‌نوشت و طرحی دقیق با عنوان طرح‌هایی برای سمفونی یکم در یادداشت‌های بتهوون وجود ندارد که دست‌کم بتوان ترکیب و مصالح سمفونی اول به طور مستقیم مرتبط دانست؛ با این حال بتهوون از یک مجموعه گسترده‌ای از مصالح برای ساخت سمفونی یکم در «دُ ماژور» (C major) استفاده کرده است. البته چند گونه طرح‌هایی برای این اثر در منابع متنوع دست‌نوشته آهنگساز می‌توان جستجو کرد. به طور خاص برای مقدمه موومان اول «آلگرو» (Allegro). باید در نظر داشت که تم اصلی این موومان یک رابطه نزدیک با آخرین موومان این سمفونی دارد.^۳

۱- برای مطالعه کامل طرح‌های اولیه سمفونی‌های آخر بتهوون، نگاه کنید به

88-129, 1984), ed. H. Goldschmidt (Berlin, Zu Beethoven 2, Die Skizzen zur Neunten Symphonie, Sieghard Brandenburg

۲- تحلیل و بررسی موضوع سمفونی دهم از رابرت ویندر در مقاله‌ای تحت عنوان زیر را می‌توانید مطالعه کنید.

(Noch einmal):

531-2 in Beethoven-Jahrbuch X (1977), (Beethovens Skizzen zur Zehnten Symphonie)

۳- گوستاو نویتام در مقاله‌ای، موضوع وجود طرح‌های دسته نوشته با اصل سمفونی را به عنوان «کمترین تشابه با اصل» را رد کرد.

(228, Leipzig 1877, Zweite Beethoveniana)

اما جوزف کِرم و داکلاس جانسون نشان دادند که فرآیند آهنگسازی و مستندسازی آن‌ها در هر یک از آثار بتهوون تا اواخر دهه پایانی ۱۷۹۰ (۱۷۹۹) را می‌توان جستجو کرد.

und so w.

سمفونی یکم برای اولین بار در ۲ آوریل ۱۸۰۰ در «بورگ‌تئاتر» (Burgtheater) در وین اجرا شد. این کنسرت که شامل اولین اجرای عمومی برای قطعه «سیتت» (موسیقی برای ۷ نوازنده) اپوس ۲۰ (Septet. Op.20) هم بود، موفقیت خوبی برای آهنگساز به همراه داشت. منتقدین در (Allgemeine musikalische Zeitung) آن را به عنوان «هنری قابل توجه، نوآور و سرشار از ایده» نقد و ستایش کرده‌اند.^۵ در هر یک از کنسرت‌هایی که در آن سمفونی‌های بعدی بتهوون به اجرا درآمد، سیتت اپوس ۲۰ هم اجرا شد و نقش مهمی در همه کنسرت‌های این چنینی بازی کرده است.

بتهوون سمفونی را به نشر «خوف، یزر و کوهنل» (Hoffmeister & Kuhnle) که بعدها به عنوان C. F. Peters شناخته شد در شهر «لایپزیگ» (Leipzig) معرفی کرد و آن را در دسامبر ۱۸۰۱ منتشر ساخت. این اثر به زودی وارد ارکسترهای سراسر آلمان شد: در برلین، برشلاو، برانسویک، درسدن، فرانکفورت، لایپزیگ و مونیخ. پارتیتور کامل اثر بدون اجازه بتهوون در لندن به سال ۱۸۰۹ منتشر شد؛ نشر «سیمرک» (Simrock) در شهر بُن آلمان به سال ۱۸۲۲، پارتیتور «میری» (Meyer) با اطلاع آهنگساز آماده و منتشر کرد.

در ابتدا آهنگساز قصد داشت اولین سمفونی خود را به «آرشیدهک» (شاهزاده) «ماکسیمیلیان فرانتس»، حاکم و از امرای شهر کُلن تقدیم کند، درحالی‌که بتهوون به خدمت ارکستر شهر بُن آلمان به عنوان شاگرد فرانتس که در سال ۱۷۹۴ در اثر حملات جنگ‌های ناپلئونی به منطقه راینلاند فرار کرده بود، در ژوئن ۱۸۰۱ درگذشت. به جای او، سمفونی یکم به «بارون گوتفرد وون سویتن»، شخصیت بانفوذ (هرچند محافظه‌کار) در فضای موسیقی وین که در اوایل سال ۱۷۹۳ به بتهوون با آشنایی بود، تقدیم شده است.

ویلیام درابکین

ترجمه: رضا صابونی

^۵ نقل شده از مقاله «زندگی بتهوون» بازنویسی و نشر از البوت فوربس نشر پرنستون در سال ۱۹۶۴ از تاپر A. W. Thayer. البوت فوربس (پرنستون، ۱۹۶۴)، ۲۵۵.